

---

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 44 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1999

**Consell Insular
de Mallorca**

---

alimara

Núm. 44

Segona època, desembre de 1999

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: 971 76 07 62
Fax: 971 76 19 52

Portada: Kirstine Kammerer
Maquetació
i impressió: Gràfiques Marín

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

El passat mes de juny els mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterencs ens vàrem posicionar políticament en les eleccions al Parlament del nostre país i als nostres ajuntaments. Com bé sabem, el partit més votat fou el Partit Popular de les Balears, tot i que no va aconseguir la majoria absoluta que tenia fins llavors. Aquest fet va obrir la porta a la coalició de la resta de partits que tragueren representació al nostre Parlament (PSIB-PSOE, PSM-Entesa Nacionalista, Unió Mallorquina, Esquerra Unida-IU, Els Verds i COP) tot arribant a un Acord de Govern. Per tant, ens trobam davant d'un fet, com a mínim, singular, ja que fins al mes de juny passat, el que podem denominar esquerra progressista no havia governat mai en aquestes terres. Recordem que bé la UCD o el PP (amb o sense coalició amb UM) havien governat les nostres institucions des del seu inici al començament dels vuitanta.

Per tot això, aquesta redacció creu que el moment que estam vivint actualment es pot qualificar d'històric i, previsiblement, hauria d'implicar (i de fet s'entreveu) un cert canvi en les diferents polítiques dels governs de les nostres institucions sorgits del Pacte de Govern del centre-esquerra. És per això que hem cregut oportú que a les pàgines de la revista Alimara -revista que té per objecte plasmar el que està passant al nostre país en matèria d'acció social, de serveis socials, de política social, ...- poguéss quedar constància de les línies mestres que pensen engegar els nous mandataris a les diferents institucions en matèria de política social. Per aquest motiu, aquesta redacció va demanar la col·laboració a Fernanda Caro, futura Consellera de Benestar Social del Govern de les Illes Balears i actualment Consellera sense cartera; a Josefina Sintès, futura Consellera de Benestar Social del Consell de Mallorca i actualment Coordinadora política de l'Àrea de Benestar Social; a Miquel Gascón, Conseller delegat de Salut i Benestar Social del Consell de Menorca; a Sofia Hernanz, Consellera delegada de Benestar Social del Consell d'Eivissa i Formentera; i a Antoni Nadal, Regidor delegat d'Acció Social de l'Ajuntament de Palma.

Com es pot comprovar, les diferents institucions supramunicipals hi estaven representades i, degut a la seva importància per molts de factors, també creguérem oportú convidar el Regidor de l'Ajuntament de Palma. El que trobareu tot seguit són les aportacions fetes per aquests responsables polítics a excepció del d'Eivissa i Formentera que, per raons alienes a aquesta redacció, no ha arribat a les nostres mans.

LA POLÍTICA DE BENESTAR SOCIAL DES DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Fernanda Caro Blanco,
Consellera de Benestar Social⁽¹⁾
Govern de les Illes Balears

QUAN LA COHESIÓ SOCIAL ESDEVÉ UN OBJECTIU POLÍTIC CENTRAL

Sens dubte que la importància del moment actual és evident en relació al nou procés polític que viu la nostra comunitat. Però aquesta importància és encara més rellevant quan es tracta d'encetar el treball que haurà de conduir a la construcció d'un vertader sistema públic de benestar social, fins ara absent. Els principis que hauran d'inspirar el conjunt d'actuacions en matèria de Benestar social tenen un referent clar en l'acord programàtic que és a la base de l'actual Govern de les Illes Balears: *"La cohesió i el benestar social seran la clau per a l'avanç de les Illes Balears i un compromís prioritari del seu nou Govern. No hi pot haver desenvolupament econòmic sense aquesta cohesió, ni un elevat grau de benestar social sense polítiques de lluita contra l'exclusió."*

El desenvolupament concret d'aquest objectiu programàtic té el seu principal instrument en la mateixa opció de crear una Conselleria de Benestar Social que doni cos i integri el conjunt de les actuacions en aquesta matèria.

Els *grans criteris d'actuació* que conformen el pla d'actuació de la nova Conselleria, tot i que poden semblar una retòrica repetició de principis generals, tenen un contingut concret pel que fa a objectius de l'actuació pública:

1. Integració

La forta dispersió de les actuacions realitzades fins ara posen en primer lloc la necessitat d'establir una línia d'actuació que parteixi d'una concepció més globalitzadora de les polítiques socials. Actuar des d'aquesta perspectiva, defugint de les actuacions puntuals i disperses a què ens tenien acostumats obliga a incorporar un segon criteri.

2. La planificació

Les polítiques socials han de ser el resultat d'un procés d'anàlisi de les necessitats i dels recursos que s'han de posar en marxa, i la seva distribució en el territori. Només des de la planificació i programació és possible garantir una justa i eficaç utilització dels mitjans que la societat ha posat al nostre abast per a la resolució dels problemes socials. La planificació ha de tenir com objectiu prioritari aconseguir que les polítiques socials arribin als ciutadans. És per això que el tercer criteri des del qual les nostres actuacions és el de

3. Descentralització

Evitar duplicitats, situar cada nivell de gestió en el nivell que correspon (tot garantint l'eficiència que la gestió de recursos públics exigeix) és una necessitat que els ciutadans demanden i exigeixen. L'apropament dels serveis a les persones

---

que els necessiten situen la descentralització de serveis a consells insulars i ajuntaments en una mesura irrenunciable d'aquesta conselleria.

4. Coordinació

L'acció coordinada amb el conjunt d'administracions que intervenen en el camp de la política social i amb la iniciativa social és una de les grans assignatures pendents a la nostra comunitat, i per tant, una prioritat real (no retòrica o formal) en la nostra actuació.

5. Participació

Tots els principis anteriors podrien esdevenir inútils i estèrils si no són emmarcats en el principi de la participació. Participació que no es redueix a la convocatòria d'àmbits formals, forçats per les exigències legals. Massa experiència hem tingut aquests anys de retòrica buida. La creació dels consells sectorials i una aposta clara per la informació són a la base d'un increment qualitatiu en matèria de participació. Ben conscients que per molt que facem en aquest camp sempre ens quedarem curts. El foment de la participació dels ciutadans, dels homes i les dones, en la política social només deixa de tenir un contingut retòric quan es parteix de la concepció que hem d'aconseguir que l'accés de les persones al sistema de protecció social és un dret i que és obligació de l'administració pública possibilitar que aquest dret es pugui exercir. Per això hem d'enunciar un altre principi:

6. el reconeixement de drets

Les polítiques socials han de deixar de ser fets aïllats, discrecionals, sotmesos a la conjuntura. La producció de normativa que garanteixi drets individuals i col·lectius és la base sobre la que s'ha de consolidar el nou model de benestar social.

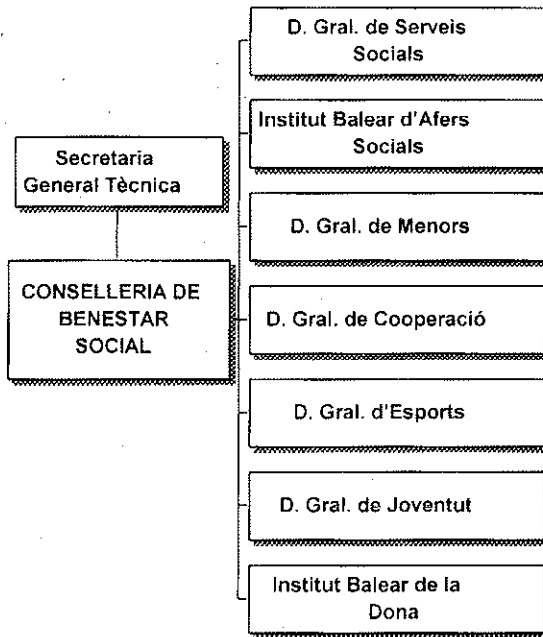
7. Transversalitat

Les polítiques socials han de tendir a la seva transversalitat en el conjunt de les polítiques del Govern de les Illes Balears, tot evitant la compartimentació de les seves actuacions.

El conjunt de consideracions anteriors s'han d'entendre en el marc genèric que té com objectius generals la consecució d'una societat illenca **més solidària, amb major cohesió i equilibri social**. Ara que tothom parla ja de la sostenibilitat des d'una perspectiva ecològica, hem d'incorporar també el nou concepte de sostenibilitat social, dirigit a garantir la plena autonomia individual i social de persones i col·lectius.

ELS INSTRUMENTS I LES POLÍTIQUES

L'aposta decidida del nou Govern de les Illes Balears per fer política social des dels anteriors criteris es traduirà en actuacions ben concretes i específiques que es desenvoluparan durant aquesta legislatura. Els instruments concrets que han de fer possible aquests objectius prenen forma a cada un dels plans d'actuació de les Direccions Generals i Organismes que formen la futura Conselleria de Benestar Social, un instrument que, després d'una llarga etapa que ha valorat ben poc aquest camp, és en si mateix un objectiu a curt termini:

Una de les primeres tasques haurà de ser precisament els treballs de donar forma a la nova Conselleria, amb tot el que això significa d'integració d'un conjunt de serveis generals (amb la corresponent Secretaria General Tècnica), abans dispersos entre diverses conselleries i actualment, de manera provisional, en fase d'integració en el marc de la Conselleria de Treball i Benestar Social.

Així mateix és un fet molt destacat, pel que fa al canvi immediat sobre la situació anterior, el fet que s'hagin ja posat en marxa els tràmits que han de fer possible la creació de l'Institut Balear de la Dona, vella aspiració dels col·lectius progressistes d'aquestes illes, i que es convertirà, sens dubte, en un instrument efectiu en la lluita contra la discriminació de la dona en tots els àmbits de la vida quotidiana, en una eina de denúncia i sensibilització ciutadana i en un mecanisme democràtic i plural de participació i elaboració de propostes solidàries.

DIRECCIÓ GENERAL DE SERVEIS SOCIALS I INSTITUT BALEAR D'AFERS SOCIALS

Tenen com a funció primordial l'execució de les competències que la Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'Acció Social assigna a l'administració autonòmica, per tal d'aconseguir un major compromís de les administracions públiques vers els camps dels serveis socials així com una definició més operativa de les competències dels diferents nivells de l'administració i la seva adaptació a les noves necessitats i demandes socials.

En aquest context s'han de destacar els concerts entre la Direcció General de Serveis Socials i el Ministeri de Treball i Afers Socials. Es tracta de plans concertats com el de prestacions socials bàsiques, la infància, discapacitats o exclusió social, iniciatives que hauran de tenir un clara ampliació durant aquesta legislatura.

També des d'aquesta Direcció General, i en compliment d'allò previst en el pacte de Govern, s'elaboraran diversos plans integrals de tipus sectorial com ara el de la Immigració, la lluita contra l'exclusió social així com la reelaboració del Pla autonòmic

de drogues i el de persones majors.

Es continuarà amb les tasques de coordinació amb l'IBAS per tal d'assolir aquests objectius i actuacions que ho requereixen. Està previst, per altra part, l'elaboració i/o modificació dels reglaments d'establiments socials, així com reforçar i dotar adequadament el servei d'inspecció d'establiments socials del Govern de les Illes Balears. Així mateix, es realitzaran les inversions necessàries per a la construcció i equipament de centres socials de persones majors, de discapacitats, d'acolliment, mitjançant convenis o concerts amb diferents institucions i entitats.

En darrer terme, es planificaran i coordinaran els serveis socials de les Illes Balears amb la creació de l'observatori social de les Illes Balears i elaborant un nou Pla de Prestacions Bàsiques a les Illes Balears amb la finalitat de donar suport i consolidar la xarxa primària.

Els anteriors objectius s'han de situar necessàriament en un procés clar i intens de transferència de funcions i recursos als consells insulars i ajuntaments amb la finalitat de consolidar un sistema de serveis socials eficaç, descentralitzat i adaptat a les necessitats reals dels ciutadans. I en aquest marc, el debat que ha de conduir a l'elaboració d'una nova Llei Reguladora dels serveis socials, haurà de ser una fita important de clarificació de les característiques bàsiques que definiran aquest sistema.

La manca de desenvolupament normatiu general, específic i sectorial, exigeix en aquesta nova etapa un esforç important de producció de nous ordenaments que ajudin a consolidar, disminuir la discrecionalitat i garantir drets a la població. En aquest camí, la proposta d'una Llei que reguli la Renda Mínima d'Inserció és un exemple de voluntat d'ampliar la qualitat jurídica dels drets socials.

DIRECCIÓ GENERAL DE COOPERACIÓ

Aquest nou instrument de gestió es planteja avançar i enfortir les polítiques i els mecanismes de cooperació internacional i la solidaritat. L'any 2000 es destinarà el 0,75% dels Pressuposts Generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears al Programa de Cooperació al Desenvolupament, que es durà a terme mitjançant un programa d'ajudes a les organitzacions no governamentals i altres entitats que realitzen projectes concrets als països més desfavorits, amb el compromís d'arribar a l'1% al final de la legislatura.

Per altra part, el Govern de les Illes Balears intensificarà la seva participació com a soci de ple dret en el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, el Fons Menorquí de Cooperació i en el Fons Pitiús, creat recentment.

Es dissenyarà (de fet, ja hem començat) una línia d'intervenció dirigida a la sensibilització de la societat balear vers la problemàtica de determinats pobles i cultures, fomentant no només la informació sobre aquestes, sinó la promoció d'actituds solidàries.

Les *actuacions per emergències socials* formaran també part de les actuacions de la nostra Conselleria. Sempre, però, des de la perspectiva de col·laborar en projectes de reconstrucció dels països afectats.

La creació d'aquesta Direcció General parteix de la necessitat de donar coherència a l'acció del Govern en matèria de cooperació social i solidaritat.

Els objectius plantejats són els següents:

- 1.- Foment de la participació. Creació del Consell de Cooperació. Participació en els Fons Insulars

- 2.- La sensibilització ciutadana
- 3.- L'educació i formació per al desenvolupament
- 4.- La cooperació al desenvolupament
- 5.- Els intercanvis culturals
- 6.- La cooperació bilateral. Els acords amb municipis i regions.

DIRECCIÓ GENERAL DE MENORS

La Direcció General de Menors, té com a objectius la defensa dels drets del menor, la justícia juvenil i la prevenció del conflicte social. En l'àmbit de família, suport a famílies en situació de risc i mediació familiar.

La protecció de menors anirà coordinada amb els consells insulars, en competència en matèria de protecció, per tal de fixar criteris comuns d'actuació. S'ha de supervisar l'execució del *Pla integral d'atenció a la infància en risc*, s'ha d'elaborar i executar el Pla de Formació per al personal que fa feina amb menors i la creació i posada en marxa d'una comissió interinsular per a la coordinació de l'adopció internacional.

La defensa dels Drets dels Menors, mitjançant l'oficina creada, té com a finalitats donar a conèixer dins les Illes Balears els drets dels menors, la recollida i tramitació de les denúncies i queixes sobre situacions d'amenaça i vulneració dels drets dels menors, l'assessorament dels ciutadans en els termes de menors, el coneixement i la difusió de la problemàtica dels menors de les Illes i la promoció i difusió dels convenis i recomanacions internacionals, i la legislació nacional afecta als drets del menor.

En l'àmbit de justícia juvenil, potenciarem l'acolliment familiar professionalitzat i com a mesura eficaç de reinserció per a menors infractors, i el programa del Centre de Dia com alternativa i prevenció a l'internament i al delictes i com a suport al procés d'integració. Així mateix, s'elaborarà un Pla integral de Justícia Juvenil i l'estudi i l'adequació dels recursos tècnics i humans a la previsible entrada en vigor de la Llei penal juvenil.

En la prevenció del conflicte social, es durà a terme una política per millorar la detecció i la intervenció dins l'àmbit escolar de nins que sofreixen maltractaments i la prevenció de conductes antisocials i violentes d'aquests nins mitjançant l'aplicació d'un programa integrat, així com el manteniment i desenvolupament de programes d'activitats de formació laboral (DALIAS).

En l'assessorament i orientació a famílies i unitats de convivència es desenvoluparà una política de suport integral a la família i a les diverses formes de convivència familiar i afectiva, i l'establiment d'un sistema d'assessorament permanent a les famílies i nuclis de convivència. El debat sobre la futura Llei de Parelles de Fet haurà de ser ampla i plural per tal de donar veu i cabuda a col·lectius fins ara marginats i que han patit una discriminació clara i permanent des de posicionaments ideològics molt conservadors.

També es donarà suport a les famílies en situació de risc mitjançant la potenciació de la coordinació interinstitucional i de les polítiques vers les famílies, la formació dels pares envers la recuperació i el desenvolupament de les competències parentals i la promoció de polítiques integrals i efectives de suport a les famílies i als menors.

És evident que el gran repte que properament haurà d'assumir aquesta Direcció General és el de fer front als imminents canvis en la legislació relativa a la justícia juvenil, amb tot el que això significa d'ampliació de funcions i responsabilitats sobre un ample col·lectiu amb una intensa problemàtica individual i social.

DIRECCIÓ GENERAL D'ESPORTS

La ubicació d'aquesta direcció general en el context de la Conselleria de Benestar Social és ja un referent clar dels perfils fonamentals de les accions a desenvolupar i dels principis que s'hauran de seguir envers la política esportiva.

En les actuacions de la Direcció General d'Esports per a l'any 2000 s'ha de destacar el desenvolupament del programa de l'esport en edat escolar amb coordinació amb els consells insulars així com la participació de persones amb discapacitats en les competicions esportives, la consolidació de l'estructura tècnica de l'Escola Balear de l'Esport ampliant l'oferta formativa a Menorca i les Pitiüses, la posada en marxa del Centre de Tecnificació Reina Sofia, l'establiment del marc de col.laboració entre la Direcció General d'Esports i la Universitat de les Illes Balears per al foment de la pràctica esportiva dins la universitat, el foment de la recerca i formació en matèria d'esports i pel tractament acadèmic diferenciat dels esportistes destacats.

Per altra banda, la Direcció General d'Esports realitzarà, dins l'any 2000, el Pla Director d'Equipaments Esportius amb la finalitat d'adequar les instal.lacions esportives a les necessitats de la pràctica esportiva, així com la promoció d'organitzacions de competicions interinsulars, de seleccions balears i d'esdeveniments esportius d'alt nivell.

Es manté, també, el pla d'ajudes i subvencions a l'esport balear mitjançant l'atorgament d'ajuts i la signatura d'acords per abaratir els costos de la pràctica esportiva i el pla d'ajuts a esportistes que destaquen.

DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT

Les mesures que a continuació presentam responen a una concepció del jove com a ciutadà, conscient dels seus drets i deures, i amb un paper molt important dins la societat, un paper crític però alhora de construcció i creatiu, per tant, cal promoure els joves com a:

- Ciutadans conscients i participatius,
- Com a persones solidàries i implicades en el procés d'igualtat d'oportunitats, i al mateix temps,
- Acompanyar el jove en el seu procés de maduració i autonomia,
- Donar-li les eines necessàries perquè sigui l'autor de la seva integració en la vida adulta.

Els grans objectius anteriors es tradueixen en un conjunt de línies d'actuació que són les que donen contingut efectiu a la política de la Direcció General:

1.- Acostar l'administració al jove fent-lo conscient del concepte de serveis públics i donant-li espais d'interacció en les polítiques de joventut.

Una manera d'arribar als joves és donar a conèixer en els instituts de les Illes Balears els punts d'informació juvenil que hi ha arreu de les illes, perquè els joves sàpiguen allà on poden anar per trobar la informació.

També cal intentar arribar al jove treballador que fins ara ha estat qui ha tingut menys informació.

2.- Donar suport al procés Joventut, potenciant el jove com a ciutadà que coneix els seus drets i deures.

Encetar a través de les Oficines d'Informació Juvenil, projectes on el jove pugui conèixer quin són els seus drets i deures com a ciutadà.

3.- Potenciar la convivència i els valors democràtics.

Fer campanyes enfocades als joves fomentant els hàbits no sexistes i que es respecti amb plena normalitat les distintes tendències sexuals.

- Sensibilitzar els joves en el respecte als drets humans i en el rebuig de tots els sistemes totalitaris, fomentant les relacions interculturals entre els diferents pobles del món.
- Fer campanyes d'educació per a un consum racional i responsable, respectuós amb el medi ambient.
- Seguir promovent la creativitat i l'art entre els joves donant les mateixes oportunitats a tots els participants.
- Potenciar campanyes i accions destinades a augmentar la informació i l'educació sobre la seguretat vial, per tal de reduir el nombre d'accidents de trànsit.
- Promoure campanyes de protecció del medi ambient a campaments, camps de treball i instituts.

4.- Potenciar la igualtat d'oportunitats.

- Prioritzar els projectes que tinguin com a objectiu principal la integració dels joves en situació de dificultat.
- Fomentar l'associacionisme entre els joves desfavorits per tal de millorar la seva integració.

5.- Estudiar i investigar sobre els joves per poder donar resposta a les seves necessitats.

6.- Incidir en polítiques d'habitatge i d'inserció laboral per a les joves.

7.- Creació de recursos (instal·lacions) per als joves.

Aquestes línies tenen ja a hores d'ara uns objectius específics a curt termini que o bé ja estan en marxa o són a punt del seu inici⁽²⁾.

El repte col·lectiu

En definitiva, moltes són les perspectives que el nou escenari polític fa possible. Al nostre davant, dels que hem assumit la funció pública de govern, però també dels professionals i de tots els ciutadans compromesos amb l'acció col·lectiva, tenim un camí per fer on no tot són allò que se'n diuen flors i violes. Un camí en el qual la coordinació i la col·laboració institucional són una part important. Els ciutadans, homes i dones, exigeixen i esperen dels poders públics, més encara dels que ens reclamam d'esquerres, una actuació clara i diàfana i un estricte sotmetiment de les polítiques concretes a les necessitats socials, sense deixar-se embolicar per ficticis còntenciosos institucionals sobre el paper de cada part en aquest llarg camí.

Hora és, ja, de posar les bases, entre tots, sobre les quals podrem construir una societat més solidària, més compromesa amb els col·lectius desfavorits.

Però el repte s'ho val.

Palma, 22 de novembre de 1999

NOTES

- (1) A l'hora d'escriure aquest article, és consellera sense cartera i gestiona les competències de Benestar Social incorporades a la Conselleria de Treball i Benestar Social.
- (2) Hores d'ara els objectius són el següents:
  - Dotar pressupostàriament les Oficines d'Informació Juvenil de Menorca i les Pitiüses perquè puguin realitzar actuacions pròpies.

-
- Descentralitzar les reserves de la Xarxa d'Instal·lacions i que es puguin fer les reserves des de les illes menors.
  - Col·laborar juntament amb les entitats que hi treballen en la prevenció de la sida i de les addiccions, i també promoure una campanya de llibertat sexual.
  - Donar contingut a la pàgina web de la Direcció General de la Joventut, potenciant els temes medioambientals, d'ocupació i d'habitatge per als joves.
  - Posar en marxa una campanya sobre el consum responsable tot aprofitant la xarxa de botigues de comerç just existent a les Illes Balears.
  - Donar oportunitats a tots els joves amb inquietuds creatives, col·laborant juntament amb els consells insulars i ajuntaments de les Illes, perquè es puguin fer semifinals del programa d'Art Jove a les diferents illes, tot possibilitant que tots siguin escoltats.
  - Donar a conèixer l'esborrany del Pla de Promoció del Voluntariat a totes les entitats i associacions que hi treballen perquè hi puguin fer les esmenes que creguin oportunes.
  - Organitzar la «Setmana Solidària» on hi hagi una mostra de voluntariat per donar a les associacions que hi participen la possibilitat que puguin donar a conèixer directament la seva tasca.
  - Preparar la campanya del Carnet Jove que s'iniciarà l'any 2000.
  - Donar un contingut més plural i divers a la programació de Ràdio Jove en el que hi puguin tenir cabuda: informatius, debats i la participació directa de les associacions juvenils.
  - Pel que fa a les subvencions, donar prioritat als programes que tinguin com a finalitat la integració social de la gent amb menys recursos.
  - Quant a «Joventut amb Europa», fomentar els intercanvis juvenils amb els pobles de la Conca Mediterrània.
  - Que el Govern tingui una participació directa en totes les àrees de gestió de la XIB (Xarxa d'Instal·lacions de les Illes Balears); reserves, proveïdors, instal·lacions, activitats, comptabilitat.